

## Utbildningsinspektion i Tomtaklintskolan

### UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

### Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

### Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| Tomtaklintskolan | Antal barn/elever/studerande |
|------------------|------------------------------|
| Grundskola       | 261                          |

Tomtaklintskolan ligger i utkanten av huvudorten längs en återvändsgata. Skolans närmsta grannar är en förskola och en vårdcentral. Bebyggelsen i närheten består av villor. Skolan omfattar årskurserna 7 t.o.m. 9. Huvudbyggnaden är nybyggd och invigdes 2003. Hela skolan består av två byggnader. Idrotten och hemkunskapen ligger i anslutning till huvudbyggnaden i samma hus som fritidsgården. I den nya skolan har arkitekten använt sig av naturmaterial. Lokalerna är både öppna och ljusa. Särskilt påkostade är Natur- och tekniksalarna. Skolgården är nygjord och är därför ganska kal. Nära skolan finns ett skogsområde som heter Tomtaklintskogen. En del av skolans elever kommer med skolskjuts. Lärarna i skolan arbetar i arbetslag som bygger på lärarnas ämneskunskaper.

### Genomförandet av inspektionen i Tomtaklintskolan

Skolverket sände den 21 november år 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Tomtaklintskolan har bestått av Inger Nyberg-Gummesson och Christina Aro-Östgren. Besök i Tomtaklintskolan inleddes den 27 april 2004 och avslutades den 28 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

### Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Tomtaklintskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Tomtaklintskolan genomfördes formella intervjuer med rektor, studie- och yrkesvägledare, skolsköterska och skolkurator, föräldrar, lärare samt ett urval av elever från årskurs 9. Lektioner i årskurs 9 besöktes i första hand. Under besöket fördes också samtal med vaktmästare.

## Bedömning

### 1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Eleverna i Tomtaklintskolan har möjlighet att påverka arbetsformer och arbetsätt i den dagliga verksamheten, vilket kan vara en av orsakerna till att de visar på förmåga att samtala och argumentera. Eleverna som intervjuades berättade livfullt om ett skolgemensamt arbete om rasism. De uttryckte att de hade inflytande och kände sig delaktiga i både planeringen och genomförandet av temadagen. Inspektörerna uppfattar att eleverna kände sig reellt involverade i arbetet och därmed starkt engagerade.

De intervjuade eleverna anser att det är viktigt att kunna påverka, men tycker inte att de får den möjligheten i elevrådet numera. Elevernas bristande möjlighet att vara delaktiga i elevrådet skapar ointresse från elevernas sida.

Efter knappt ett läsår är skolan så gott som skade- och klotterfri, vilket bl.a. kan ha sin grund i elevernas deltagande i planeringen av den nya skolan.

Enligt föräldrarna har skolan ett gott rykte och tydlighet i regler, vilket de anser ger deras barn en trygg skola. Samtidigt anser föräldragruppen att arbetet mot kränkande behandling på skolan inte fungerar och de är medvetna om det grova språkbruket. Även elever och personal uppfattar att klimatet, och språkbruket måste bli bättre i skolan och att stressen måste minska.

Skolledning och personal har aktivt arbetat för att strukturera och hitta former och rutiner i arbetet mot kränkande behandling och mobbning. Resultatet av arbetet har utmynnat i en reviderad "Plan mot mobbning och kränkande behandling", personalen har funnit en gemensam definition på företeelsen och en grupp har organiserats för att ta det övergripande ansvaret. Trots det aktiva arbetet förekommer det att elever lämnar skolan under skoltid p.g.a. att de känner sig kränkta.

Kuratorn tar emot elever som själva känner att de har behov av att samtala, men också efter föräldra- eller lärarönskemål. Kuratorn arbetar även med tjej- och killgrupper i samtalsform. Vid vissa tillfällen planeras samtalen tillsammans med eleverna och ibland med lärarna. Några effekter av arbetet är svårt att se,

däremot uppfattar inspektörerna tendenser som går i positiv riktning genom att skolan tydliggör för alla vikten av arbetet.

Elevernas lust till lärandet kan tydligt ses i samverkan med en av de professionella kulturarbetarna. Eleverna förbereder ett drama som skall uppföras för hela skolan. Eleverna blev reellt involverade i dialogen och deras synpunkter togs tillvara.

Disciplinära åtgärder vidtas i form av kvarsittning om eleverna glömmer material och kommer för sent. Lärargruppen upplever att de etiska samtalen kan uppta för stor del av arbetstiden i skolan.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att elevernas ansvar och inflytande i sitt vardagliga lärande är av godtagbar kvalitet, men kan förbättras. Skolans resultat av arbetet med normer och värden är acceptabelt men bör förbättras eftersom det finns elever som känner sig kränkta i skolan.

## 2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Eleverna i Tomtaklintskolan har vetskap om kunskapsmålen. Skolan informerar alltid om målen vid läsårets början. Samtalen för förståelsen av målen förs däremot inte tillräckligt med eleverna. Skolan har även goda rutiner att informera eleverna om målbeskrivningarna i kursplanerna innan de genomför ett prov.

Skolans arbetsplan har en pedagogisk vision avseende att individen skall stimuleras att inhämta kunskaper. I visionen lyfter skolan också fram vikten av att ge eleven förutsättningar att utveckla sin förmåga att arbeta självständigt och lösa problem. Eleverna har kunskaper om olika arbetssätt och arbetsformer genom den praktiska tillämpningen av dem. Fokus ligger på individens enskilda lärande, vikten av det gemensamma lärandet saknas i dokumentationen. Resultatet ger stor färdighet i det enskilda arbetssättet och mindre i det kollektiva.

Kvalitetsredovisningen redovisar arbetet med skolans mål, elevinflytande och demokrati i relation till varje ämne i skolan. Den redovisar också arbetet med kommunens tre prioriterade områden språkutveckling, kretsloppstänkande och samverkan – utvecklingssamtal. När det gäller skolans mål så har eleverna uppnått de uppsatta målen med undantag av engelska och moderna språk samt till viss del av slöjden. Idrott och hälsa har t.o.m. hög måluppfyllelse enligt kvalitetsredovisningen. Avseende kommunens prioriterade mål så har endast eleverna i årskurs 9 nått målen i språkutveckling, målet i kretsloppstänkandet är inte uppnått på skolan. Hur måluppfyllelsen är i området samverkan – utvecklingssamtal visar inte kvalitetsredovisningen, vilket heller inte var tvingande för sko-

lan under detta läsår. Hur skolan har mätt måluppfyllelsen framgår inte av kvalitetsredovisningen. Tomtaklintskolans kunskapsresultat ligger enligt Skolverkets statistik högst i Trosa kommun. Enligt Skolverkets beräkningsmodell SALSA<sup>1</sup> nådde 84 procent av eleverna i årskurs 9 2003 målen för utbildningen alla ämnen. För riket var genomsnittet 75 procent. Resultatet ligger över det modellberäknade med hänsyn till elevsammansättningen. Det genomsnittliga meritvärdet ligger däremot under värdet för kommunala skolor totalt.

Inspektörerna uppfattar att eleverna har realistiska uppfattningar om sin förmåga och sitt lärande. Tomtaklintskolan använder sig av ett underlag vid utvecklingssamtalen som kan liknas vid ett betygssystem. Underlaget är en bedömning som görs med hjälp av siffror, sifferbedömningen 1, 2 och 3 görs av eleven i respektive ämnen. Både elever och föräldrar kan berätta vilken relation de har till det offentliga betygssystemet. Om eleverna "ligger lågt" i underlaget är informationen om vad som fattas bristfällig.

**Sammanfattningsvis** har skolan en god kvalitet avseende tydligt struktur för det individuella lärandet genom de kända kunskapsmålen. Inspektörerna bedömer att det är oacceptabelt att eleverna får betygsliknande sifferomdömen, 1, 2 eller 3 under utvecklingssamtalen.

---

<sup>1</sup> För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser - Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor.

### 3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Tomtaklintsolan finns de formella mötena för elevers delaktighet och inflytande. Klassrådet utser representanter till elevrådet. Eleverna upplever att elevrådet inte längre arbetar med viktiga frågor ur elevens eget perspektiv, och att deras inflytande har minskat. De intervjuade eleverna uppfattar att de inte har inflytande och möjlighet att påverka i elevrådet längre, därmed finns inte intresse för att delta just nu.

Eleverna upplever däremot att de får vara med och bestämma arbetsformer och arbetssätt i det vardagliga arbetet. Skolans tillämpade normer eller regler avseende elevers inflytande kan handla om att de kan välja arbetssätt, ibland redovisar de för varandra och ibland har de inlämningsuppgifter. Ett annat exempel på tillämpat elevinflytande är att de själva kan avgöra om de vill byta grupp i matematikundervisningen. Gruppernas sammansättning grundar sig på elevernas kunskap i matematik. Möjligheten att kunna påverka handlar både om individens frihet och individens ansvarstagande.

Eleverna har deltagit i en enkätundersökning som genomförts avseende A-tiden, en "Arbets tid" på skolan under vilken eleverna t.ex. kan kompensera sig genom att arbeta med uppgifter som de inte hinner på de enskilda lektionerna för att "komma ikapp" sina kamrater eller göra sin läxa. Enkätundersökningen är ännu ett exempel på en samverkansform för eleverna att göra sina röster hörda.

Rektor bjuder in till öppet föräldraråd 2-3 gånger per termin. Alla föräldrar bjuds in till det öppna föräldrarådet. I rådet informerar rektor om t.ex. programmet mot kränkande behandling och kvalitetsredovisningen. Föräldrarna har möjlighet att ta upp egna frågeställningar. Rådet är inte välbesökt. I kommunen i övrigt arbetar skolorna med förvaltningsråd, en form av råd för samverkan mellan elever, föräldrar, skolpersonal och skolledning. I Tomtaklintsolan finns inte någon föräldraförening. Föräldrarna har även varit inbjudna till droginformation. Föräldrarna får skriftlig information från rektor genom bl.a. ett månadsblad.

Skolans elever erbjuds skolhälsovård som följer deras hälsomässiga utveckling, men elevhälsans personal är inte väl kända bland eleverna. Elevhälsopersonalen kan liksom eleverna själva uppleva att det finns ett flertal elever som är stressade. I synnerhet drabbar stressen i olika former flickorna. Ibland kallas skolläkaren in p.g.a. stressade elever. Elevhälsans personal träffar eleverna regelbundet,

vilket är en styrka i arbetet. Svagheten ligger i att samtalstiden har minskat. Det finns inget särskilt hälsofrämjande arbete för att öka den fysiska aktiviteten i skolan.

Tomtaklinskolan har trivselregler, vilka alltid tas upp vid skolstarten på hösten och skrivs under av både elever och föräldrar. Skolan arbetar med kamratstöd-jare som delvis utbildas av elevhälsopersonal. Rektor är operativt ansvarig för arbetet med kamratstödjargruppen. Alla som blir kamratstödjure får underteck-na ett kontrakt som visar att de har tagit del av handlingsprogrammet mot mobbning. Gruppen har möte en gång varje månad. Kamratstödjarna har också deltagit i utbildning i Stockholm. Förutom kamratstödjarna har skolan en per-sonalgrupp som arbetar för att förebygga och hindra mobbning. Ansvariga för mobbningsgruppens praktiska arbete är rektor tillsammans med elevhälsan. Handlingsprogrammet mot kränkande behandling och mobbning är inte all-mänt känt av eleverna.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolan har godtagbar formell samverkan med eleverna, men att t.ex. inte elevrådet fungerar för reell samver-kan. Även samverkansformarna med föräldrarna är godtagbara, men bör för-bättras. Inspektörerna bedömer att strukturer och metoder för att förebygga och hindra mobbning har tydliggjorts och är under uppbyggnad på Tomta-klinskolan. Vidare bedömer inspektörerna att det hälsofrämjande arbetet avse-ende fysisk aktivitet bör förbättras.

#### 4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utfor-mas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplaner-na, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garan-terad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för ar-betssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling bar-nen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Tomtaklinskolans kvalitetsredovisning innehåller en förteckning över områden som prioriteras i skolans arbetsplan. Kvalitetsredovisningen lyfter fram områ-den som elevinflytande och demokrati i relation till alla skolans ämnen. Områ-det elevinflytande och demokrati finns även beskrivet i arbetsplanen. Övriga ämnen finns inte bearbetade i själva arbetsplanen. Bearbetningarna av kurspla-nerna finns ämnesvis i separata arbetspärmar. Arbetsplanen informerar om att arbetslagen skall utvärdera både kursplanens kunskapsmål och läroplanens mer övergripande mål varje termin. Enligt inspektörerna görs inte det arbetet idag. Skolans timplan som är kopplad till kommunens stämmer väl överens med för-fattningarna, men praktiseras inte helt genom att skolan inte arbetar med ele-vens val.

Inspektionen besökte lektioner på A-tid under vilken elever från tre klasser själva beslutar vad de skall arbeta med under 90 minuter under överinseende av två lärare, jfr. s. 6. Många elever arbetade med datorn som verktyg vid skrivarbete. IT som verktyg gör att eleven samtidigt skaffar sig större kunskap på IT-området. Eleverna har inte längre möjlighet att ägna sig åt ämnet idrott och hälsa på A-tiden. Numera är det bara årskurs 9 som har möjlighet att träna ledarskap på A-tiden genom att leda årskurs 7 i idrott. Av den tid som finns för idrotten ägnar skolan en betydande del åt dans. Skolledningen har för avsikt att förbättra elevernas tidsanvändning i relation till A-tiden. Under lektionsbesöken besöktes även en av ”kulturarbetarna”, professionell kulturutövare som arbetade med drama tillsammans med eleverna.

I övrigt upplever eleverna att de har möjlighet att kommunicera med sina lärare om de inte förstår hur arbetet skall gå till.

Skolan har flera arbetssätt för att möta behovet av särskilt stöd, det finns bl.a. en särskild undervisningsgrupp. Det finns även tre matematikgrupper som är nivågrupperade. Grupperna använder olika läromedel. Eleverna kan själva byta grupp om de vill. Två speciallärare arbetar med matematik och engelska, men endast med läs- och skrivsvårigheter i svenska. Skolan arbetar med läsförståelsetester. Speciallärarna använder en stor del av sin tid till elevernas A-tid. Tomtaklintskolan arbetar med åtgärdsprogram i matematik, svenska och engelska. Speciallärarna deltar oftast vid upprättandet av åtgärdsprogrammen. Efter dokumentstudier och personalintervjuer bedömer inspektörerna att åtgärdsprogrammen inte är tillräckligt konkreta för att kunna vägleda alla berörda. Som ansvariga för åtgärdsprogrammen står föräldrar och elev.

Utvecklingssamtal genomförs på skolan. Innan elev och förälder kommer till samtalet fyller de i ett dokument hemma, jfr. s. 4. Eleven gör en skattning av sin skolsituation. Utvecklingssamtalen utmynnar i en överenskommelse om vidare arbete för eleven, överenskommelsen följs upp med ytterligare ett samtal.

Elever i skolan som är i behov av modersmålsundervisning får behovet tillgodosett. Formuläret som finns för ansökan om modersmålsundervisning på Tomtaklintskolan används i hela kommunen. Erbjudande om studiehandledning saknas på formuläret. Enligt skolchefen erbjuds studiehandledning även om det inte uttrycks i formuläret.

Eleverna uppfattar att de inte kan påverka sina betyg mot målen i årskurs 8 på det sätt som författningarna anger. Eleverna upplever att det finns lärare som inte sätter målrelaterade betyg p.g.a. att vissa lärare ”sparar” på betyget mycket väl godkänd (MVG) i årskurs 8. Även föräldrarna bekräftar dessa synpunkter avseende betygen. Skolverkets inspektörer har studerat betygskatalogerna och kommit fram till samma resultat. Enligt eleverna är motivet från lärarna att eleverna inte skulle kämpa tillräckligt det sista året om de får det högre betyget redan i årskurs 8. Elevernas åsikt är den motsatta – att ett högt betyg skulle glädja och sporra dem.

Lärarna i kommunens två skolor med äldre grundskoleelever har fått möjlighet att säkerställa likvärdigheten av betygen genom att de träffas och diskuterar.

Samma skolor har studie- och yrkesvägledare som också samarbetar. Skolan samarbetar även med en mindre verksamhet, för elever som behöver starkt socialt stöd. I detta samarbete finns även socialtjänsten involverad.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans arbete för att tydliggöra verksamhetens innehåll i relation till styrdokumentet är godtagbart. Skolans arbete med åtgärdsprogrammen är godtagbart, men bör förbättras. Att skolans arbete med att säkerställa likvärdigheten av betygen är av god kvalitet. Att grunderna för betygssättning inte är acceptabel i årskurs 8 och måste förbättras.

## 5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Rektor i Tomtaklintskolan har varit ansvarig för skolan under läsåret 2003/04. Rektor är känd av föräldrar och de elever som kommer från hennes tidigare arbetsplats, Vitalisskolan. Hon är förtrogen i rektorsrollen, men inte riktigt med verksamheten på den nya skolan. Rektor har intentioner att utveckla verksamheten, men väljer att inte gå för fort fram för att få personalen med sig. Det finns en medvetenhet och vilja hos rektor att arbeta för bl.a. ett bättre klimat på skolan, men rektor uppfattas inte som pedagogisk ledare av de intervjuade lärarna.

På skolnivå arbetar skolan med studieledare som träffar rektor. Rektor arbetar för att utveckla mötet med studieledarna för att ge mer tid till att träffa varje arbetslag för pedagogisk diskussion. Rektor träffar även all personal varje vecka.

Rektor har en ledningsgrupp att samverka med. Ledningsgruppen på förvaltningsnivå ägnar sig i huvudsak åt strukturella frågor. Rektorerna träffas också själva utan förvaltningschef. Rektor har relativt bra stöd från chef och kollegor. Skolpolitikerna har vid enstaka tillfällen möten förlagda på skolan. Rektor samverkar slutligen även med elevhälsan i olika former.

Tomtaklintskolan har en kvalitetsredovisning för år 2003. Kvalitetsredovisningen består av en inledning, prioriterade områden i Tomtaklintskolans arbetsplan och prioriterade områden i Trosa kommuns skolplan. Kvalitetsredovisningen är systematiskt uppbyggd genom områden som definition, mål, målbetyg, målbetygsindikatorer, konkret arbete för att nå mål, bedömning av målbetygsuppfyllelse, reflektion och analys samt ökad målbetygsuppfyllelse.

Besluten avseende elever i behov av särskilt stöd som går i särskild undervisningsgrupp fattas av rektor på elevvårdskonferensen och finns väl dokumenterade.

rade. Föräldrar vars barn skall gå i särskild undervisningsgrupp får skriftlig information om möjligheten att överklaga beslutet. Beslut finns också på elever med anpassad studiegång. Skolan har rutiner för registerkontroll vid anställning av personal. Betygskataloger och åtgärdsprogram etc. förvaras i låst dokument-skåp.

Ett av skolans utvecklingsområden är normer och värden, vilket är under tydlig och medveten uppbyggnad.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans formella beslut avseende elevärenden är av mycket god kvalitet. Skolans dokumenterade mål och struktur för uppföljning av verksamheten är av god kvalitet. Inspektörerna bedömer att skolan har en mycket god kvalitet i utvärderingen av området elevinflytande i relation till skolans alla ämnen.

## 6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Skolan erbjuder inte elevens val, men har under läsåret haft tillgång till professionella kulturarbetare i olika omfattning beroende på vilken årskurs de tillhört. Kulturarbetarna arbetar med bl.a. skoltidning, lyrik, musikal, engelskstuga etc. Kulturarbetarna har arbetat på A-tid, jfr. s. 8 där tiden för elevens val finns.

Skolan har ett IT-system som innebär att eleverna kan låna en bärbar dator hos vaktmästaren efter intyg från läraren. Det fungerar bra och eleverna är mycket nöjda med systemet.

När det gäller språkvalet har Tomtaklintskolan liksom resten av kommunens skolor svårigheter att erbjuda alla elever som väljer spanska deras första val. Svårigheten består i att finna behörig personal. Rektor är aktiv i sitt sökande efter personal.

Elever med behov av modersmålsundervisning får detta tillgodosett. Elever i den särskilda undervisningsgruppen har behöriga lärare i skolans ämnen, men inte likvärdig tillgång till behörig lärare avseende ansvaret för gruppen och därmed handledningen.

Till skolan hör elever, vilka är i särskilt behov av starkt socialt stöd. Dessa elever finns i annan verksamhet utanför skolan och huvudorten. Personalen som arbetar med gruppen har olika kompetenser. I personalgruppen finns bl.a. specialpedagogisk kompetens. Arbetet sker i samverkan med kommunens andra skola för äldre elever i grundskolan samt med socialtjänsten.

Kunskapen om elevers och föräldrars rättigheter respektive skyldigheter är låg, vilket gör det svårt för elever och föräldrar att vara reellt delaktiga i skolan.

Informationen inför gymnasievalet har uppfattats som rörig både av elever och föräldrar, vilket försvårar delaktighet och möjligheten att välja rätt från början. Skolan deltar i de kommungemensamma enkäter som regelbundet skickas ut till föräldrarna. Den senast genomförda elev- och föräldraenkäten ställde frågor om hela skolans verksamhet. Flest positiva svar fick utvecklingssamtalen.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning är godtagbar. Elevens val erbjuds inte i skolan, vilket inte är acceptabelt och måste förbättras.

## 7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Tomtaklintskolan finns ingen gemensam plan för kompetensutveckling. Individuella utvecklingsplaner är inte upprättade. Personalen har möjlighet att delta i kompetensutveckling genom eget initiativ. Sambandet mellan personalens kompetensutveckling och verksamhetens behov är svagt, däremot kan individuella önskemål tillgodoses. Under perioden höstterminen 2001 t.o.m. vårterminen 2003 deltog hela skolan i ett Växtkraftprojekt, Mål 3. Projektet syfte var att skolans personal skulle arbeta fram en gemensam syn på sin verksamhet.

Lärargruppen har till största delen en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Skolan har ca 23 årsarbetare. Siffran omfattar all personal som är delaktig i den pedagogiska verksamheten. Ansvar för skolans särskilda undervisningsgrupp tillfaller obehörig lärare. Rektor arbetar aktivt för att rekrytera personal med rätt behörighet.

Läromedel och IT-utrustning finns i skolan. IT-utrustningen har en god och flexibel funktion genom att den är mobil. Lokalerna är av mycket god standard. De lärarkategorier som engagerade sig mest i planeringen av den nya skolan har också fått de funktionellt bästa lokalerna. Personalen är bekymrad över bibliotekets läge och storlek.

Lokalerna är funktionella för en fysiskt funktionshindrad elev. Skolan är utrustad med ramper vid mindre trappavsatser och hiss till de övre planen. Skolan har därmed goda möjligheter att ta emot elever med fysiska funktionshinder. Hörselslinga finns, kontrastlinjer saknas dock. Ett utrymme i skolan är undantaget för rullstolsbunden elev och det är bildsalen som har ett loft som endast kan nås via en smal spiraltrappa.

Vid behov av extraresurser för elever i behov av särskilt stöd har rektor möjlighet att söka det hos elevhälsan. Efter utredning godkänns eller avslås ansökan av skolchef.

Rektor är inte ansvarig för måltidspersonal. Skolmåltiderna köps in. Även städningen köps in av skolan.

Tomtaklintskolans fysiska miljö är mycket god. Skolans olika rum ger möjlighet till stimulans genom sin variation.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans fysiska miljö är av mycket god kvalitet. Tillgången till personal med utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva är av god kvalitet. Skolans mobila IT-utrustning är av mycket god kvalitet.

### **Sammanfattande bedömning**

Tomtaklintskolans lokaler och utrustning är av mycket hög standard och därmed kvalitativt mycket god. Övervägande delen av lokalerna är tillgängliga för en fysiskt funktionshindrad elev. Arbetet med normer och värden har nyligen fått en tydlig struktur. Skolan har ett program mot kränkande behandling och en grupp som ansvarar för arbetet på skolan. Trots detta förekommer det att elever lämnar skolan under skoltid på grund av att det känner sig kränkta och detta kan i sig aldrig accepteras. Kunskapsmässigt ligger eleverna högt i relation till hela riket. Betygsättningen på skolan sker inte alltid mot målen. När det gäller elevernas reella inflytande på bl.a. elevrådet behöver skolan utvecklas. Skolan har flera olika sätt att bemöta elever med behov av särskilt stöd. Övervägande delen av personalen på skolan är behörig och stannar länge. Skolan har en kvalitetsredovisning med tydlig struktur.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- fortsätta att utveckla arbetet med elevernas möjlighet till reell delaktighet och inflytande i elevrådet och i sitt vardagliga lärande,
- fortsätta arbetet med att förebygga och aktivt arbeta med normer och värden,
- förbättra samverkan och involvera föräldrar i arbetet med skolans planer och kvalitetsredovisning,
- förbättra åtgärdsprogrammen samt
- förbättra den fysiska aktiviteten i hälsofrämjande syfte.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Betygsliknande omdöme (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Betygssättning i årskurs 8 (7 kap. 7 § grundskoleförordningen).
- Eleven val (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2004-06-15

Linköping

Inger Nyberg-Gummesson

Christina Aro Östgren